

DECIZIE

20 septembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul – Valeriu Doagă

Judecătorii – Tamara Chișca-Doneva, Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de șeful adjunct al Biroului vamal Centru, Andrei Gavrilov, împotriva încheierii Curții de Apel Bălți din 02 iunie 2017

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Cardinal-Plus” împotriva Biroului vamal Centru, intervenient accesoriu Întreprinderea de Stat „Administrația de Stat a Drumurilor” cu privire la contestarea actului administrativ,

c o n s t a t ă

La 07 septembrie 2016 Societatea pe Acțiuni „Cardinal-Plus” (în continuare SA „Cardinal-Plus”) a depus cerere de chemare în judecată împotriva Biroului vamal Ungheni cu privire la contestarea actului administrativ (f.d. 4-9).

Prin încheierea Judecătoriei Ungheni din 20 februarie 2017 (f.d. 74 recto-verso) s-a atras în proces Întreprinderea de Stat „Administrația de Stat a Drumurilor” (în continuare ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor”) în calitate de intervenient accesoriu.

Prin hotărârea Judecătoriei Ungheni din 13 martie 2017 (f.d. 123, 126-130 recto-verso) s-a admis integral acțiunea și s-a anulat integral Decizia de regularizare nr. 31 din 28 iunie 2016 emisă de Biroul vamal Ungheni, ilegal în fond ca fiind emisă contrar prevederilor legii.

La 23 martie 2017 șeful adjunct al Biroului vamal Centru, Andrei Gavrilov, a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii Judecătoriei Ungheni din 13 martie 2017 (f.d. 125).

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 12 mai 2017 nu s-a dat curs apelului declarat de Biroul vamal Centru și s-a acordat apelantului termen până la 30 mai 2017, ora 09.00 pentru lichidarea neajunsurilor, și anume prezentarea apelului motivat și a împuternicirilor speciale de reprezentare, cu înregistrarea acestora în cancelarie până la data și ora limită sau prezentarea în ședința privind soluționarea acceptării apelului pe rol din 30 mai 2017, ora 09.00 (f.d. 137-138 recto-verso).

La 30 mai 2017, în cadrul ședinței de judecată, întru înlăturarea neajunsurilor la declararea apelului, reprezentantul Biroului vamal Centru, Artur Juraveli a prezentat cererea de apel motivată, semnată de șeful adjunct al Biroului vamal Centru, Andrei Gavrilov (f.d. 141-144, 151 recto-verso).

La 02 iunie 2017, în cadrul ședinței de judecată, întru înlăturarea neajunsurilor la declararea apelului și totodată confirmarea împuternicirilor persoanei care a semnat cererea de apel de a exercita calea de atac, reprezentantul Biroului vamal Centru, Artur Juraveli a prezentat fișa de post al șefului adjunct al Biroului vamal (f.d. 147-150, 151-152 recto-verso).

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 02 iunie 2017 (f.d. 153-154 recto-verso) s-a restituit șefului adjunct al Biroului vamal Centru, Andrei Gavrilov cererea de apel declarată împotriva hotărârii Judecătoriei Ungheni sediul central din 13 martie 2017, ca fiind depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel, și s-a remis apelantului cererea de apel cu toate documentele anexate.

La 21 iunie 2017, șeful adjunct al Biroului vamal Centru, Andrei Gavrilov a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Bălți din 02 iunie 2017, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a încheierii instanței de apel, cu restituirea cauzei spre rejudecare în aceeași instanță (f.d. 157-157, 160).

În motivarea recursului a invocat că, instanța de apel neîntemeiat a restituit apelul ca fiind depus de o persoană neîmputernicită, or, potrivit pct. 14 din fișa de post al șefului adjunct al biroului vamal, acesta dispune de dreptul de a lua decizii în coordonare cu șeful biroului vamal, cu privire la desfășurarea activității biroului vamal. Respectiv, în absența șefului biroului vamal, șeful adjunct dispune de dreptul de a semna multitudinea de acte administrative emise de subdiviziune.

La 14 iulie 2017, șeful adjunct al Biroului vamal Centru, Andrei Gavrilov a depus cerere de recurs suplimentară împotriva încheierii Curții de Apel Bălți din 02 iunie 2017, solicitând admiterea recursului, repunerea cererii de recurs în termenul de atac, casarea integrală a încheierii instanței de apel, cu restituirea cauzei spre rejudecare în aceeași instanță (f.d. 166-167, 170).

În motivarea recursului suplimentar menționează că, nerespectarea termenului legal de exercitare a căii de atac se datorează faptului aflării reprezentantului Biroului vamal Centru, Artur Juraveli, în concediu anual de odihnă în perioada 01-17 iunie 2017 și în concediu medical în perioada 19-23 iunie 2017, circumstanțe ce au determinat imposibilitatea contestării cu recurs a încheierii Curții de Apel Bălți din 02 iunie 2017.

Cu referire la netemeinicia soluției instanței de apel, a reiterat că, potrivit fișei de post a șefului adjunct al biroului vamal, ultimul dispune de aceleași împuterniciri ca și șeful biroului vamal, fiind condiționată de o singură circumstanță: toate acțiunile șefului adjunct să fie coordonate nemijlocit cu șeful biroului vamal. Prin urmare, șeful adjunct al Biroului vamal Centru, Andrei Gavrilov dispune de dreptul de a semna și de a înainta cereri în instanța de judecată.

Conform art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Potrivit art. 111 alin. (3) din Codul de procedură civilă, termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

În speță, Colegiul constată că exercitarea căii de atac este efectuată în termen, deoarece conform avizului de recepție DS3118073143AR (f.d. 156), Biroul vamal Centru a recepționat la 09 iunie 2017 încheierea Curții de Apel Chișinău din 02 iunie 2017, iar recursul a fost depus la oficiul poștal la 21 iunie 2017, fapt confirmat prin

amprenta sigiliului „Poșta Moldovei OP Ungheni-3” aplicată pe plic (f.d. 160). Prin urmare, Colegiul consideră inoportun să examineze solicitarea recurentului privind repunerea în termen a recursului, deoarece calea de atac este exercitată în termen.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de șeful adjunct al Biroului vamal Centru, Andrei Gavrilov a fi admis, casată încheierea Curții de Apel Bălți din 02 iunie 2017, cu restituirea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Bălți, în același complet de judecată, la etapa soluționării chestiunii privind primirea cererii de apel depusă de șeful adjunct al Biroului vamal Centru, Andrei Gavrilov, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 426 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se depune și se examinează în modul stabilit de prezentul capitol, cu excepțiile stabilite de prezenta secțiune.

Alineatul (3) al aceluiași articol consemnează că, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind pricina spre rejudecare.

Din materialele pricinii atestă că, la 23 martie 2017 șeful adjunct al Biroului vamal Centru, Andrei Gavrilov a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii Judecătoriei Ungheni din 13 martie 2017 (f.d. 125).

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 12 mai 2017 nu s-a dat curs apelului declarat de Biroul vamal Centru și s-a acordat apelantului termen până la 30 mai 2017, ora 09.00 pentru lichidarea neajunsurilor, și anume prezentarea apelului motivat și a împuternicirilor speciale de reprezentare, cu înregistrarea acestora în cancelarie până la data și ora limită sau prezentarea în ședința privind soluționarea acceptării apelului pe rol din 30 mai 2017, ora 09.00 (f.d. 137-138 recto-verso).

La 30 mai 2017, în cadrul ședinței de judecată, întru înlăturarea neajunsurilor la declararea apelului, reprezentantul Biroului vamal Centru, Artur Juraveli a prezentat cererea de apel motivată, semnată de șeful adjunct al Biroului vamal Centru, Andrei Gavrilov (f.d. 141-144, 151 recto-verso).

La 02 iunie 2017, în cadrul ședinței de judecată, întru înlăturarea neajunsurilor la declararea apelului și totodată confirmarea împuternicirilor persoanei care a semnat cererea de apel de a exercita calea de atac, reprezentantul Biroului vamal Centru, Artur Juraveli a prezentat fișa de post al șefului adjunct al Biroului vamal (f.d. 147-150, 151-152 recto-verso).

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 02 iunie 2017 (f.d. 153-154 recto-verso) s-a restituit șefului adjunct al Biroului vamal Centru, Andrei Gavrilov cererea de apel declarată împotriva hotărârii Judecătoriei Ungheni sediul central din 13 martie 2017, ca fiind depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel, și s-a remis apelantului cererea de apel cu toate documentele anexate.

Verificând legalitatea încheierii Curții de Apel Bălți din 02 iunie 2017 prin prisma argumentelor invocate în recurs și recursul suplimentar, Colegiul constată că aceasta a fost emisă cu încălcarea normelor de drept procedural.

Potrivit dispozițiilor art. 365 alin. (3) din Codul de procedură civilă, cererea de apel se semnează de apelant sau de reprezentantul său. În ultimul caz, la cerere se anexează documentul, legalizat în modul stabilit, care certifică împuternicirile reprezentantului dacă în dosar lipsește o astfel de împuternicire.

În conformitate cu prevederile art. 369 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă cererea de apel a fost depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel, cu excepția cazului în care cererea depusă de persoana incapabilă se referă la contestarea hotărârii privind declararea incapacității.

La caz, instanța de recurs taxează că, potrivit art. 75 alin. (2) și (3), procesele persoanelor juridice se susțin în instanță de judecată de către organele lor de administrare, care acționează în limitele împuternicirilor atribuite prin lege, prin alte acte normative sau prin actele lor de constituire, precum și de către alți angajați împuterniciți ai persoanei juridice, de către avocați sau avocați stagiați. Conducătorul organizației își confirmă împuternicirile prin documentele prezentate în judecată ce atestă funcția sau calitatea lui de serviciu ori, după caz, prin actele de constituire. În caz de dizolvare sau lichidare a persoanei juridice, interesele ei pot fi reprezentate de administratorul din oficiu sau de lichidator, desemnați în condițiile legii.

În această ordine de idei, Colegiul subliniază că calea de atac în ordine de recurs, din numele Biroului vamal Centru, a fost exercitată de către șeful adjunct al acestuia, Andrei Gavrilov, funcție care potrivit fișei de post (f.d. 147-150) are drept sarcină de bază „supravegherea activității subdiviziunilor din unitate [...]” și care totodată, în exercitarea funcției sale, este împuternicit de a „lua decizii, în coordonare cu șeful biroului vamal, cu privire la organizarea și desfășurarea activității biroului vamal”.

Instanța de recurs opinează că, în speță, exercitarea căii de atac de către șeful adjunct Biroului vamal Centru, în numele biroului vamal, în esență constituie acțiuni de organizare și desfășurare a activității biroului vamal, atribuție consemnată în pct.14 din fișa de post a șefului adjunct a biroului vamal (f.d. 149).

Astfel, își găsesc confirmare alegațiile recurentului precum că, împuternicirile sale de a reprezenta interesele entității în instanțele judecătorești sânt condiționate de faptul că „trebuie coordonate cu șeful biroului vamal”.

În acest sens, Colegiul denotă că, din materialele cauzei și, în special, din conținutul încheierii supuse examenului legalității nu rezultă că instanța de apel a verificat, la etapa primirii cererii de apel, dacă exercitarea căii de atac de către șeful adjunct al Biroului vamal Centru, în numele biroului vamal, a fost coordonată cu șeful Biroului vamal Centru, circumstanță care generează o ambiguitate în speța dedusă judecării și care, prin urmare, necesită a fi reexaminat multiaspectual, pentru a aduce pregnanță situației.

În altă ordine de idei, sânt apreciate ca fiind juste și logice argumentele recurentului precum că, în lipsa șefului biroului vamal, șeful adjunct al acestuia dispune de aceleași împuterniciri ca și șeful biroului vamal.

Instanța de recurs decelează că instanța de apel nu a verificat dacă, exercitarea căii de atac de către șeful adjunct al Biroului vamal Centru, Andrei Gavrilov, împotriva hotărârii Judecătoriei Ungheni din 13 martie 2017, a fost exercitată în lipsa șefului biroului vamal sau nu. Or, în cazul în care, la momentul depunerii cererii de apel, șeful adjunct al Biroului vamal Centru, Andrei Gavrilov exercita atribuțiile sale în lipsa șefului biroului, acesta avea drept deplin de a acționa în numele entității,

inclusiv fără a-și coordona acțiunile cu șeful biroului.

În corolar, Colegiul consideră că la examinarea chestiunii privind primirea cererii de apel depusă de șeful adjunct al Biroului vamal Centru, Andrei Gavrilov, împotriva hotărârii Judecătorei Ungheni sediul central din 13 martie 2017, instanța de apel urma să țină cont de circumstanțele relevate supra.

Or, motivarea este un element esențial al hotărârii judecătorești, o puternică garanție a imparțialității judecătorului și a calității actului de justiție, precum și o premisă a exercitării corespunzătoare de către instanța superioară a atribuțiilor de control judiciar de legalitate și temeinicie. Obligatorietatea motivării hotărârilor judecătorești constituie o condiție a procesului echitabil, exigență a art. 239 din Codul de procedură civilă și art. 6 alin. (1) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale.

La capitolul legalității hotărârilor instanței de judecată, jurisprudența CtEDO în repetate rânduri a statuat necesitatea motivării hotărârilor instanței, unde funcția unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse. CtEDO a menționat că, este motivată în mod corespunzător o decizie care permite părților să facă uz efectiv de dreptul lor de a face apel (*Hirvisaari împotriva Finlande*).

În cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6§1 din CEDO (*Hiro Balani vs. Spania*).

CtEDO în practica sa constantă a menționat că, dreptul la un proces echitabil, garantat de art.6 §1 din Convenție, include printre altele dreptul părților de a prezenta observațiile pe care le consideră pertinente pentru cauza lor. Întrucât Convenția nu are drept scop garantarea unor drepturi teoretice sau iluzorii, ci drepturi concrete și efective (*Artico împotriva Italiei*), acest drept nu poate fi considerat efectiv decât dacă aceste observații sunt în mod real ascultate, adică în mod corect examinate de către instanța sesizată. Altfel spus, art. 6 implică mai ales în sarcina instanței obligația de a proceda la un examen efectiv al mijloacelor, argumentelor și al elementelor de probă ale părților, cel puțin pentru a le aprecia relevanța (*Perez împotriva Franței, Van der Hurk împotriva Olandei*).

Se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce în speță lipsește.

Or, principiul procesului echitabil reclamă că hotărârea să fie motivată, justițiabilul având posibilitatea să cunoască motivele care l-au făcut pe judecător să adopte una sau altă soluție și să le conteste dacă sistemul prevedea o cale de atac împotriva acestei hotărâri, lipsa motivării unei decizii judiciare, punând în pericol dreptul la un proces echitabil (*Kaufland împotriva Belgiei*).

Instanța de recurs notează că, nemotivarea unei hotărâri judecătorești echivalează practic cu soluționarea procesului fără a intra în fondul acțiunii, fapt ce justifică casarea actului de dispoziție recurat, cu trimiterea pricinii spre rejudecare.

Or, conținutul hotărârii judecătorești trebuie să cuprindă examinarea chestiunilor în fapt și în drept, dispozițiile legale aplicabile raportului juridic dedus judecății, care

în final au format convingerea instanței cu privire la soluția pronunțată. Astfel, instanța asigurând securitatea juridică ce garantează previzibilitatea atât a conținutului regulii de drept cât și a aplicării sale.

În speță, este evident că constatările instanței de apel nu conțin o argumentare clară din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției emise, astfel încât instanța de recurs fiind în imposibilitatea de a exercita controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate.

Dat fiind faptul că instanța de apel nu a respectat întocmai normele de drept material și procedural la soluționarea chestiunii cu privire la primirea cererii de apel depusă de șeful adjunct al Biroului vamal Centru, Andrei Gavrilov, împotriva hotărârii Judecătorei Ungheni sediul central din 13 martie 2017, circumstanță care a succedat emiterea unei încheieri dictate de concluzii nemotivate, iar lichidarea acestor lacune în cadrul procedurii de examinare în recurs nu este posibilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia admiterii recursului declarat de șeful adjunct al Biroului vamal Centru, Andrei Gavrilov, împotriva încheierii Curții de Apel Bălți din 02 iunie 2017, cu restituirea cauzei în Curtea de Apel Bălți, în același complet de judecată, la etapa soluționării chestiunii privind primirea cererii de apel.

La rejudecarea cauzei, instanța inferioară urmează să țină cont de cele menționate, să examineze multiaspectual speța pentru a nu admite încălcarea dreptului de acces liber la justiție a recurentului.

În conformitate cu art. 427 lit. b) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e

Se admite recursul declarat de șeful adjunct al Biroului vamal Centru, Andrei Gavrilov, împotriva încheierii Curții de Apel Bălți din 02 iunie 2017.

Se casează integral încheierea Curții de Apel Bălți din 02 iunie 2017, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Cardinal-Plus” împotriva Biroului vamal Centru, intervenient accesoriu Întreprinderea de Stat „Administrația de Stat a Drumurilor” cu privire la contestarea actului administrativ, cu restituirea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Bălți, în același complet de judecată, la etapa soluționării chestiunii privind primirea cererii de apel

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Oleg Sternioală